

Justis- og beredskapsdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 dep
0030 OSLO

Deres referanse

Deres dato

Vår referanse

Vår dato

14/00054-2

17.09.2014

Høring – forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005 mv

Det vises til høringsbrev av 17. juni 2014 med forslag til ikraftsetting av straffeloven § 2005 mv.

Spesialenheten for politisaker har vært virksom siden 1. januar 2005 og var derfor ikke høringsinstans under høringsrundene om ny straffelov. Nærmere ti års arbeid med etterforskning og påtale av straffbare forhold begått i tjenesten har gitt erfaring med enkelte bestemmelser i straffeloven 1902 som sjelden brukes av politiet eller påtalemyndigheten for øvrig. Dette gjelder særlig straffeloven § 325 nr. 1-5, men også bestemmelsene i kapittel 11 om forbrytelser i tjenesten. Selv om dette ikke er tatt opp i høringsnotatet, ønsker Spesialenheten å benytte muligheten til å gjøre departementet oppmerksom på mulige utfordringer knyttet til utformingen av tilsvarende bestemmelser i straffeloven 2005.

Straffeloven 2005 § 171 lyder: Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som utøver eller bistår ved utøving av offentlig myndighet, og grovt bryter sin tjenesteplikt.

Hva som er en tjenesteplikt vil dermed stå sentralt i spørsmålet om det er begått en straffbar tjenestehandling. Slik polititjenesten i dag er regulert i lov, forskrift og instruksverk, er det ulikt (og tilfeldig) om og hvordan tjenesteplikter er regulert. En gjennomgang av mer enn 60 saker fra 2005 til 2014 som har medført straff (forelegg eller tiltale) viser flere eksempler hvor grunnlaget vanskelig kan knyttes til en detaljert beskrevet tjenesteplikt. Forholdet ses heller ikke å kunne rammes av andre straffebestemmelser.

En tjenesteperson ble ilagt forelegg for at han i avhør av en ung person, stilte spørsmål om personenes seksuelliv, strøk han på kinnnet og ga han klemmer. En tjenesteperson ble ilagt forelegg for å ha innledet forhold til en fornærmet i en sak han var etterforsker i og varslet ikke overordnede om det. En tjenesteperson ble ilagt forelegg for at han på farlig vis foretok stans av moped. En politiadvokat fikk forelegg for å ha henlagt straffesaker hvor det forelå tilståelse.

Spesialenheten mener at så lenge polititjenesteplikten ikke er tilstrekkelig detaljert definert, vil utformingen av straffeloven 2005 § 171 kunne medføre at færre saker behandles som straffesaker og flere behandles i klagesporet på grunn av uklarhet om hvilken tjenesteplikt som gjelder. Konsekvensen kan bli at det er hvorvidt tjenesteplikten er godt nok definert og ikke handlingens straffverdighet som avgjør om saken kan behandles som straffesak og straff brukes som reaksjon. Dette kan gi tilfeldig og skjev behandling av saker om opptreden som kan karakteriseres som kvalifisert klanderverdig opptreden og i dag etterforskes og straffes som grov uforstand i tjenesten. Inntil tjenesteplikten reguleres mer konsekvent og helhetlig, mener Spesialenheten at § 171 må få en annen utforming, for eksempel ved at det føyes til "eller på annen måte utviser grov uforstand i tjenesten".

Med hilsen

Jan Egil Presthus
sjef for Spesialenheten for politisaker